

УДК 336 (043.2)

Рибак Олена Миколаївна

к.е.н., доцент

доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування,

Рябошапка Олександр Анатолійович,

здобувач вищої освіти,

Національний авіаційний університет (Київ)

ОПОДАТКУВАННЯ ВІДТВОРЕННЯ БУДІВЕЛЬ І СПОРУД ЧЕРЕЗ ЗАЛУЧЕННЯ КРЕДИТНИХ СПІЛОК В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД В УКРАЇНІ

Анотація. Авторами розглянуто проблему відтворення будівель і споруд в Україні. Запропоновано використовувати кредитні спілки в післявоєнний період з урахуванням додаткового їх регулювання та оптимізації податкового навантаження.

Ключові слова: відтворення, будівлі споруди, післявоєнний період.

У світлі військового вторгнення, що переживає Україна, особливої актуальності набуває відтворення будівель та споруд, що входить у перелік критичних питань плану відновлення держави. В даний період, який характеризується пошуком оптимальних економічних рішень особливо гостро постає тема удосконалення всіх видів фінансування, а також його історичних та законодавчих норм та нормативів, що дозволять швидко та максимально ефективно відбудувати країну.

При цьому, традиційно влада розповідає про три основних джерела фінансування відновлення. За словами прем'єр – міністра це: заморожені та конфісковані кошти загарбника, вилучене російське майно та кошти західних партнерів [3]. Також створено “Фонд відновлення зруйнованого майна та інфраструктури” та постановою Кабінету міністрів України №879 регламентовано порядок розподілу та використання коштів фонду [4]. Питання складності та необхідності попередньої підготовки до відбудови розуміють на рівні уряду та міністерства, особливо гостро означене питання постає за відсутності відпрацьованих механізмів фінансування відтворення основного капіталу.

Таким чином, можна зробити висновок, що функції акумуляції, розподілу та освоєння коштів реалізуються за рахунок методів добровільної та обов'язкової мобілізації, при цьому можливості останніх методів в сучасному

світі значно поширились. В рамках реалізації даного підходу, варто запропонувати, як один з альтернативних методів добровільної мобілізації коштів метод залучення та використання капіталу кредитних спілок, що містить законодавство України.

До початку війни в Україні було зареєстровано 323 кредитні спілки, що мали вагомий фінансовий ресурс та підпорядковувались Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. В рамках реформ основним регулятором став Національний банк України, що істотно підвищив вимоги до кредитних спілок. Не зважаючи на певні складності у роботі фінансових установ з початком війни, дані організації мають цілу низку переваг при їх застосуванні у фінансуванні відтворення будівель та споруд і основні з них полягають у певних особливостях оподаткування.

Так, наприклад кредитна спілка:

належним чином оформлена та зареєстрована має статус неприбуткової установи;

може отримувати благодійні внески від фізичних та юридичних осіб;

має доходи у вигляді внесків на потреби, визначені законом, що звільняються від оподаткування;

здатна проводити операції з власними активами, що не оподатковуються;

може мати пасивний дохід, які не оподатковуються;

здатна отримувати гуманітарну допомогу, дотації та субсидії за рахунок державних та місцевих бюджетів, цільових фондів;

має можливість отримати дотації на регулювання цін платних послуг тощо.

Привабливим у застосуванні механізмів кредитних спілок при фінансуванні відтворення житлового фонду визначеного регіону є також:

локальна спрямованість коштів кредитної спілки (в рамках місцевих громад вирішується і питання першочерговості та обсягів виділених коштів);

можливість видавати як мінімальні кредити, так і забезпечувати відновлення доволі масштабних проектів;

контроль за освоєнням та ефективним використанням «на місті»; індивідуальний підхід до визначення кредитоспроможності позичальників;

вартість кредиту спілки, яка часто менша за рахунок відсутності комісій та додаткових платежів.

В рамках роботи над дієвими фінансовими механізмами відтворення капіталу в Україні вже сьогодні Національний банк зобов'язав кредитні спілки скласти попередні плани відновлення діяльності після припинення або

скасування воєнного стану. Таким чином, тимчасова зупинка не стане перепорою для подальшого функціонування, а посилені вимоги сформулюють збалансований фінансовий інструмент, що матиме цілу низку переваг.

Висновок. Відсутність відрегульованого механізму фінансування відтворення пошкодженого майна зумовлює активну роботу в даному напрямку та стимулює систематизацію й пошуку джерел фінансування. Нові умови реалізації проектного фінансування під впливом діджиталізації та глобалізації інвестиційних ринків надають нові можливості, що можуть стати шляхом вирішення поставленого завдання. Одним з варіантів фінансування відтворення будівель та споруд в країни, на наш погляд, може стати застосування кредитних спілок, що має цілу низку переваг, основними з яких є мінімізація податкового навантаження при виконання функцій акумуляції та перерозподілі капіталу.

Список використаних джерел:

1. В Україні презентували Реєстр пошкодженого і знищеного майна. Серпень, 2022 URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/08/26/690879/> (дата звернення 04.11.2022)

2. Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment (English) Report. September 13, 2022 Вашингтон, округ Колумбія: Група Світового банку. <http://documents.worldbank.org/curated/en/099445209072239810/P17884304837910630b9c6040ac12428d5c> (дата звернення 05.11.2022)

3. Очільник уряду розповів про джерела фінансування відновлення України URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/04/4/685184/> (дата звернення 04.11.2022)

4. Деякі питання фінансування робіт з відновлення зруйнованого майна та інфраструктури. Постанова КМУ від 29 липня 2022 р. № 879 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/879-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення 06.11.2022)

5. Марина Рудая. Особливості оподаткування кредитних спілок в Україні. *Фінансові інструменти*. №9. 2012. С. 109 - 114 (дата звернення 03.11.2022)

6. Біла книга "Майбутнє регулювання кредитних спілок". URL: <https://bank.gov.ua/ua/supervision/regulation-nonbank-fs-market/credit-unions> (дата звернення 06.11.2022).